

Edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością intelektualną - opis przedmiotu

Informacje ogólne	
Nazwa przedmiotu	Edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością intelektualną
Kod przedmiotu	05.6-WP-OLIGO-EiR
Wydział	Wydział Nauk Społecznych
Kierunek	Edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością intelektualną - Oligofrenopedagogika
Profil	ogólnoakademicki
Rodzaj studiów	podyplomowe
Semestr rozpoczęcia	semestr zimowy 2018/2019
Jednostka obsługująca przedmiot	Wydział Nauk Społecznych

Informacje o przedmiocie	
Liczba punktów ECTS do zdobycia	5
Typ przedmiotu	obowiązkowy
Język nauczania	polski
Sylabus opracował	dr hab. Zdzisława Janiszewska-Nieścioruk, prof. UZ

Formy zajęć					
Forma zajęć	Liczba godzin w semestrze (stacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (stacjonarne)	Liczba godzin w semestrze (niestacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (niestacjonarne)	Forma zaliczenia
Wykład	-	-	15 (w tym jako e-learning)	1 (w tym jako e-learning)	Egzamin
Ćwiczenia	-	-	20 (w tym jako e-learning)	1,33 (w tym jako e-learning)	Zaliczenie

Cel przedmiotu

Zapoznanie słuchaczy z problematyką rozwoju, edukacji, rehabilitacji, społecznej integracji i normalizacji życia dzieci, młodzieży i dorosłych osób z niepełnosprawnością intelektualną oraz zagadnieniami dotyczącymi istoty, koncepcji, etiologii, diagnozy, profilaktyki niepełnosprawności intelektualnej i zaburzeń rozwojowych

Wymagania wstępne

Zaliczenie przedmiotów: pedagogika specjalna

Zakres tematyczny

Treści wykładów:

1. Pedagogika osób z niepełnosprawnością intelektualną (oligofrenopedagogika), jej przedmiot zainteresowań, cele, zadania i rys historyczny.
2. Współczesne interpretacje istoty niepełnosprawności intelektualnej, koncepcje i perspektywy badawcze z uwzględnieniem koncepcji inteligencji wielorakiej
3. Charakterystyka przyczyn niepełnosprawności intelektualnej oraz przemian w klasyfikowaniu i ujmowaniu możliwości rozwoju, rehabilitacji i edukacji (ujmowane całościowo) osób z niepełnosprawnością intelektualną w różnym stopniu.
4. Osoba z niepełnosprawnością intelektualną w perspektywie ekosystemu. Społeczno-ekologiczne ujęcie niepełnosprawności intelektualnej i jego konsekwencje dla systemu wsparcia, edukacji i rehabilitacji osób z tą niepełnosprawnością
5. Organizacja edukacji specjalnej osób z niepełnosprawnością intelektualną, jej wielotorowość i zróżnicowanie (analiza kryteriów owego zróżnicowania, np. ze względu na zakres i miejsce udzielania specjalnego pedagogicznego wsparcia).
6. Problemy rodzin osób z niepełnosprawnością intelektualną i formy ich wspierania. Funkcjonowanie placówek dla osób dorosłych z niepełnosprawnością intelektualną.
7. Wskazanie najistotniejszych współczesnych problemów w życiu osób z niepełnosprawnością intelektualną w celu ich eliminowania - konieczność uwrażliwiania społeczeństwa na potrzeby tych osób, usuwania negatywnych postaw i uprzedzeń, wskazywanie możliwości i normalizacji życia we wszystkich jego sferach (edukacyjnej, rodzinnej, zawodowej itp.).

Treści ćwiczeń:

1. Niepełnosprawność intelektualna i osoba z tą niepełnosprawnością w perspektywie historycznej. Przemiany w społecznych postawach wobec tych osób i możliwości ich edukacji, rehabilitacji, integracji i normalizacji warunków życia
2. Współczesne koncepcje niepełnosprawności intelektualnej: psychobiologiczna, psychorozwojowa, psychospołeczna i pedagogiczna; analiza ujęć istoty i kryteriów diagnostycznych tej niepełnosprawności w klasyfikacjach ICD-10 (Międzynarodowej Klasyfikacji Statystycznej Chorób i Problemów Zdrowotnych WHO), DSM-5 (Klasyfikacji Zaburzeń Psychiczych APA), ICF (Międzynarodowej Klasyfikacji Funkcjonowania, Niepełnosprawności i Zdrowia WHO) oraz AAIDD (Amerykańskiego Towarzystwa Niepełnosprawności Intelektualnej i Rozwojowej)
3. Społeczno-ekologiczny wymiar niepełnosprawności intelektualnej i znaczenie zindywidualizowanego wsparcia dla funkcjonowania osób z niepełnosprawnością intelektualną; problemy diagnozy i określania zakresu wsparcia oraz warunków niezbędnych dla jego udzielania
4. Znaczenie etiologii w diagnozie niepełnosprawności intelektualnej, jej wieloczynnikowy charakter. Zapobieganie niepełnosprawności intelektualnej jako forma wsparcia; wiązanie etiologii z zapobieganiem i wsparciem
5. Charakterystyka osób z niepełnosprawnością intelektualną z uwzględnieniem charakterystyki procesów orientacyjno-poznawczych, zaburzeń rozwoju sfery intelektualnej i rozwoju mowy itp. Wybrane zespoły zaburzeń genowych i chromosomowych, np. zespół Downa, Williamsa, Aperta

- 6. Problemy społecznego funkcjonowania osób z niepełnosprawnością intelektualną w zależności od wieku; w rodzinie, systemie edukacji, lokalnym środowisku, w sytuacji zatrudnienia
- 7. Prawa osób z niepełnosprawnością intelektualną; problem ich respektowania i przestrzegania. Osoby z niepełnosprawnością intelektualną wobec współczesnych wyzwań i zagrożeń

Metody kształcenia

Wykład problemowy, wykład konwersatoryjny, praca indywidualna i w grupach, dyskusja problemowa i panelowa

Efekty uczenia się i metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się

Opis efektu	Symbole efektów	Metody weryfikacji	Forma zajęć
Jest świadomy istnienia etycznego wymiaru oceniania i diagnozowania, jak też podmiotowego traktowania człowieka, a w szczególności człowieka z niepełnosprawnością intelektualną	SP_K05	egzamin - ustny, opisowy, testowy i inne	Ćwiczenia
Dokonuje charakterystyki osób z niepełnosprawnością intelektualną różnego stopnia; określa istotę, wieloczynnikowe uwarunkowania i konsekwencje tej niepełnosprawności dla osób nią dotkniętych	SP_W08	egzamin - ustny, opisowy, testowy i inne	Ćwiczenia
Formuluje argumenty potwierdzające walory współpracy rodziców/opiekunów specjalistów, nauczycieli, pedagogów dla efektywnego planowania i realizacji działań związanych z edukacją, rehabilitacją, integracją i normalizacją sytuacji życiowej osób z niepełnosprawnością intelektualną	SP_U13	egzamin - ustny, opisowy, testowy i inne	Ćwiczenia
Potrafi zidentyfikować i opisać aktualne problemy w rozwoju, edukacji, wychowaniu i opiece, rehabilitacji (terapii) i wspieraniu osób z niepełnosprawnością intelektualną	SP_U02	egzamin - ustny, opisowy, testowy i inne	Ćwiczenia
Śluchacz charakteryzuje główne założenia współczesnego systemu edukacji i rehabilitacji osób z niepełnosprawnością intelektualną	SP_W07	egzamin - ustny, opisowy, testowy i inne	- Wykład - Ćwiczenia

Warunki zaliczenia

Ćwiczenia kończą się zaliczeniem, którego podstawą jest prezentacja w ich toku zagadnień programowych.

Metodą weryfikacji efektów kształcenia jest egzamin ustny z zagadnień programowych ćwiczeń i wykładów opracowanych w formie pytań. Warunkiem zaliczenia egzaminu jest 60% poprawnych odpowiedzi na wybierane losowo pytania (słuchacz losuje 3 pytania z punktowanymi odpowiedziami). Ocena uzyskana z egzaminu jest oceną końcową.

Literatura podstawowa

- 1. Kościelska M. (1995) Oblicza upośledzenia. Warszawa, PWN
- 2. Kościelska M. (2004) Niechciana seksualność. Warszawa, Wyd. Jacek Santorski
- 3. Kosakowski Cz. (2003) Węzłowe problemy pedagogiki specjalnej, Toruń, Wyd. Akapit.
- 4. Maciarz A. (2005) Mały leksykon pedagoga specjalnego. Kraków, Oficyna Wydawnicza „Impuls”
- 5. Janiszewska-Nieścioruk Z., Maciarz A. (2006) Współczesne problemy pedagogiki osób z niepełnosprawnością intelektualną, Kraków, Oficyna Wydawnicza „Impuls”
- 6. Obuchowska I. (red.) (1995) Dziecko niepełnosprawne w rodzinie. Warszawa, WSiP
- 7. Wyczesany J. (2005) Pedagogika upośledzonych umysłowo. Kraków, Oficyna Wydawnicza „Impuls”
- 8. Żółkowska T. (2004) Wyrównywanie szans społecznych osób z niepełnosprawnością intelektualną, Szczecin, Oficyna IN PLUS
- 9. Dykcik W. (red.) (2001) Pedagogika specjalna. Poznań, Wyd. UAM
- 10. Sęk H. (red.) Psychologia kliniczna. Warszawa, PWN
- 11. Sękowska Z. (2001) Wprowadzenie do pedagogiki specjalnej. Warszawa, APS
- 12. Gustavsson A., Zakrzewska-Manterys E. (red.) (1997) Upośledzenie w społecznym zwierciadle, Warszawa, Wyd. Żak
- 13. Smith D. D. (2008) Pedagogika specjalna, Warszawa, PWN
- 14. Twardowski A. (red.) (2005) Wspomaganie rozwoju dzieci ze złożonymi zespołami zaburzeń, Poznań, PTP
- 15. Twardowski A. (red.) (2006) Wspomaganie dzieci z genetycznie uwarunkowanymi wadami rozwoju i ich rodzin, Poznań, PTP

Literatura uzupełniająca

- 1. Żyta A. (2004) Rodzeństwo osób z głębszą niepełnosprawnością intelektualną. Kraków, Oficyna Wydawnicza „Impuls”
- 2. Sadowska S. (2006) Jakość życia uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, Kraków, Oficyna Wyd. Impuls
- 3. Szumski G. (2006) Integracyjne kształcenie niepełnosprawnych, Warszawa, PWN
- 4. Gajdzica Z. (2007) Edukacyjne konteksty bezradności społecznej osób z lekkim upośledzeniem umysłowym, Katowice, Wyd. UŚ
- 5. Kościelska M. (1998) Trudne macierzyństwo, Warszawa, PWN
- 6. Kulesza E. (2004) Rozwój poznawczy dzieci z lekkim i umiarkowanym stopniem upośledzenia umysłowego – diagnoza i wspomaganie, Warszawa, Wyd. APS
- 7. Głodkowska J. (1999) Poznanie ucznia szkoły specjalnej, Warszawa, WSiP.

Uwagi

